

BEZBEDNOST U PRIMENJENOJ OBUCI

NEKA ISKUSTVA RAZRADE SISTEMA BEZBEDNOSTI KROZ TAKTIČKE ZADATKE

Za stručno osposobljavanje organa bezbednosti školovanjem ili obukom u komandama, rešavanje taktičkih zadataka ima veliki značaj. Rešavajući zadatke, oni praktično sagledavaju suštinu i specifičnost svoga rada u ratu, a istovremeno obogaćuju svoja iskustva za praktično suprotstavljanje raznovrsnim aktivnostima stranih obaveštajnih i vojnoobaveštajnih službi usmerenih prema našoj zemlji i njenim oružanim snagama, sada i u ratu. Od broja i kvaliteta ovih zadataka umnogome zavisi uspeh obuke u celini.

Međutim, izrada odgovarajućih taktičkih zadataka u kojima se razrađuju najaktuelniji problemi bezbednosti, nije ni lak ni jednostavan posao. Najčešće se zbog pomanjkanja upravo takvih zadataka odlaže ili improvizira i sama praktična obuka.

U dosadašnjoj praksi (u kojoj se jedno od nastavnih pitanja odnosilo na probleme bezbednosti, odnosno na funkcije pojedinih elemenata sistema bezbednosti u jedinicama i na teritoriji) iskristalisala su se, uglavnom, dva načina (metoda) razrade taktičkih zadataka. Prvi je takav što se na fonu već gotovog (odabranog) taktičkog zadatka naknadno razrađuju nastavna pitanja iz bezbednosti, a drugi što se ta pitanja razrađuju paralelno i jednovremeno s razradom ostalih dokumenata opštevojnog taktičkog zadatka. U dosadašnjoj stručnoj obuci organa bezbednosti u školi i komandama pretežno je primenjivan prvi način. Drugi se uglavnom koristio za uvežbavanje ostalih organa komandi. U tome su stečena i izvesna iskustva.

Pre razrade taktičkog zadatka (o nastavnim pitanjima) iz bezbednosti nužno je, kao i pri razradi opštevojnog, da se naredbom odredi grupa razrađivača i da joj se, pored roka izrade elaborata, preciziraju uslovi u kojima treba da budu sadržani: tema, cilj, nastavna pitanja, borbeni uslovi i sadržaj elaborata.

Za razliku od situacije u kojoj se formulišu uslovi za izradu opštevojnog taktičkog zadatka, u ovom slučaju je nužno da se prethodno pregledaju i prouče taktički zadaci kojima se raspolaže, pa da se onda postave uslovi za razradu elemenata iz bezbednosti. Ova

še specifičnost javlja kad se bezbednost razrađuje na fonu već gotovog taktičkog zadatka. Svaki opštevojni taktički zadatak ne pruža iste mogućnosti za razradu određenih pitanja iz delokruga rada organa bezbednosti. Da bi se nastavna pitanja o bezbednosti što logičnije uklopila u opštevojni taktički zadatak, potrebno je (pre formulisanja pitanja) proučiti i shvatiti situaciju. Pokazalo se da jedan taktički zadatak pruža idealne mogućnosti za razradu pitanja iz oblasti zaštite tajnosti, ali ne pruža gotovo nikakve mogućnosti za razradu pitanja iz oblasti sabotažnih, diverzantskih ili psiholoških dejstava „plavog”, odnosno ne omogućava da se detaljnije razrade protivmere takvoj aktivnosti. To znači da starešina koji propisuje uslove i određuje grupu razrađivača prethodno treba da prouči konkretan taktički zadatak, da uoči njegove osnovne karakteristike, kao i prednosti i slabosti obeju strana, pa tek onda da formuliše uslove za razradu bezbednosti. Takvim proučavanjem on će istovremeno, pored opštevojne taktičke situacije, makar i u grubim crtama, upoznati obaveštajno-izviđačke, diverzantske i druge snage i sredstva „plavog”, što će mu omogućiti da uslove o bezbednosti formuliše tako da njihova dalja razrada logično proizlazi iz konkretnog taktičkog zadatka. Nemoguće je, i nelogično istovremeno, kao nastavno pitanje postaviti, npr., pitanje sprečavanja diverzantske aktivnosti, ako u formaciji „plavog” nema snaga za takva dejstva i ako u datoj taktičkoj situaciji takva dejstva ne dolaze u obzir.

Opštevojne taktičke zadatke obično razrađuje grupa razrađivača. Nastavna pitanja iz bezbednosti, makar se radilo samo o jednoj funkciji komande, treba poveriti grupi starešina.

Pošto upoznaju uslove za razradu taktičkog zadatka, razrađivači proučavaju teoretske odredbe o borbenim dejstvima „plavog” u celini, a posebno o njegovim obaveštajno-izviđačkim, diverzantskim, specijalnim i sličnim snagama (organizaciju i formaciju, principe upotrebe, metode i forme rada u miru i ratu, tehnička sredstva itd.), kao i taktički zadatak na čijem će fonu razrađivati određena pitanja iz bezbednosti.

Bez obzira na ukupno raspoloživo vreme za razradu zadatka, prethodnim radnjama se mora pokloniti puna pažnja, jer od njih umnogome zavise ostali postupci i uspeh u razradi.

Pri izučavanju „plavog” bitna su dva aspekta: prvi, da se teoretski upoznaju njegove obaveštajno-izviđačke snage i sredstva, uključujući i one iz sastava operativno-taktičkih jedinica, i drugi, da se izuči konkretna mirnodopska aktivnost obaveštajnih službi „plavog” prema našoj zemlji i njenim oružanim snagama, odnosno narodnoj odbrani u celini.

Tek na osnovu takvog izučavanja moguće je da se snage „plavog” realno postave u zadatku. Nakon toga, aktivnost obaveštajnih službi „plavog” dobija sasvim aktuelne dimenzije, bliže teoretskim znanjima i iskustvima rešavaoca, pa se na kraju izvedenog zadatka oni osećaju obogaćenim novim saznanjima, potrebnim za borbu sa stranim obaveštajnim službama, što je i krajnji cilj primenjene obuke u celini.

Prethodno detaljno proučavanje opštevojnog taktičkog zadatka (na kome se razrađuje bezbednost) značajno je jer od toga najneposrednije zavisi uklapanje celokupne razrade bezbednosti u situaciju koju taj zadatak nudi. Tek na osnovu pravilno shvaćenih ideja obeju strana u opštevojnom delu zadatka moguće je postaviti pitanje: šta će u datoj situaciji raditi obaveštajna služba „plavog” da bi najefikasnije pomogla ostvarivanju ideje svoga komandovanja, odnosno šta mora preduzimati sistem bezbednosti „crvenog” da bi efikasno predupredio ili se suprotstavio takvoj obaveštajnoj aktivnosti „plavog” i na taj način doprineo realizovanju ideje svoga komandovanja? Drugim rečima, to znači da se ne proigravaju takvi problemi bezbednosti koji bi bili van okvira i preseka opštevojne situacije date u taktičkom zadatku na čijem se fonu razrađuje bezbednost.

Ako pretpostavljeni starešina prethodno prouči taktički zadatak (pre nego što je postavio uslove za razradu bezbednosti), razrađivačima će biti olakšan posao i pretpostavljeni će im moći više pomoći.

IZRADA DOKUMENATA ELABORATA

Naša pravila nisu striktno propisala sve obrasce za razradu dokumenata o bezbednosti, što u praksi otežava rad. Dosadašnje iskustvo upućuje na njih, makar se pri tome pribegavalo i improvizacijama. Bez određenog sistema međusobno povezanih dokumenata nemoguće je uobličiti jedan zaokrugljen proces radnji i postupaka, a bez toga je opet nemoguće sistematsko i postepeno sticanje znanja u procesu izvođenja taktičkog zadatka. Iz tih i sličnih razloga, pri razradi bezbednosti mora se ići na određene dokumente, kao što je slučaj i pri razradi opštevojnog taktičkog zadatka.

Izrada dokumenata elaborata mora početi postavljanjem *opšte i posebne zamisli dejstva strana* (u daljem tekstu: *opšta i posebna dejstva*). Poznato je da se ovi dokumenti mogu raditi tekstualno i grafički — na karti. Praksa nalaže da se dokumenti iz bezbednosti obavezno razrađuju tekstualno, s tim što se neki podaci mogu predstavljati i grafički. Kao i u opštevojnom delu elaborata, ovi dokumenti predstavljaju startnu osnovu za dalju razradu, zbog čega se moraju pažljivo raditi, formulišući postavke u njima nakon svestranih diskusija razrađivača. Ti dokumenti veoma mnogo znače pretpostavljenom starešini, ili organu koga on ovlasti, pri pregledu i odobravanju zadatka, kao nastavniku za analizu sa rešavaocima.

U opštim i posebnim dejstvima, kao pravilo moglo bi se uzeti da treba razraditi bezbednost sa dva, pa čak i za tri stepena više od stepena jedinice koja se proigrava. Ovo uslovljava ne samo organizacija i formacija obaveštajno-izviđačkih snaga i sredstava „plavog”, već i sadržaj nastavnih pitanja za izradu zadatka. Tako, npr., ako se na nivou puka želi razraditi nastavno pitanje iz oblasti sabotaže ili diverzantske aktivnosti, u opštim dejstvima za „plavog” mora se ići sve do stepena na kome se takva dejstva planiraju, a to znači sve do korpusa. To pogotovo važi za razradu agenturne aktivnosti, jer je opšte poznato da se ona u armijama gotovo svih zemalja ne pušta ispod nivoa armije ili korpusa.

Sadržaj ovih dokumenata, načelno, može biti izražen u tri tačke: presek dosadašnjeg stanja, zadaci u predstojećim dejstvima i angažovanje snaga. Veoma je značajno pri formulisanju ovih tačaka ne gubiti iz vida da one moraju predstavljati transformirana nastavna pitanja, odnosno da u njima ne bi smelo biti drugih postavki koje nisu u neposrednoj vezi sa datim nastavnim pitanjima. Tako, ako jedno od nastavnih pitanja ističe zaštitu tajnosti i morala, prva tačka opštih dejstava za „plavu” stranu morala bi u najopštijim crtama izraziti ono čime obaveštajni organ igrajuće jedinice „plavog” do određenog vremena raspolaže o snagama „crvenog” koje se pripremaju za borbena dejstva. Na primer, obaveštajno odeljenje 5.K „plavog”, aktivnošću pridatih i potčinjenih organa i jedinica (obaveštajni potcentar, grupe specijalista, odredi prepadnih snaga, izviđački bataljon korpusa, avijacija KoV, obaveštajno-izviđačke snage potčinjenih jedinica) do 12.00 10.0 prikupilo je podatke o rasporedu snaga „crvenog” na pravcima... 0 snagama „crvenog” severno od linije... Obaveštajno odeljenje 5.K dobija od pretpostavljene komande samo najosnovnije podatke.

Analogno takvom preseku konkretnog stanja u drugoj tački opštih dejstava za „plavu” stranu formulišu se naredni zadaci radi prikupljanja detaljnih podataka o snagama „crvenog”. Na primer, u vremenu od 12.00 10.0 do 06.00 13.10 celishodnom upotrebom raspoloživih obaveštajno-izviđačkih organa i jedinica prikupiti što detaljnije podatke o jačini, rasporedu i namerama „crvenog” u zoni... Naročitu pažnju obratiti na dovođenje i grupisanje snaga „crvenog” na pravcu... kao i na VP raketnih jedinica. U okviru ovih zadataka blagovremeno postaviti odgovarajuće zahteve obaveštajnom odeljenju pretpostavljene komande, potcentar obaveštajne službe u taktičkoj avijaciji.

U trećoj tački ovog dokumenta, u skladu sa principima upotrebe obaveštajno-izviđačkih snaga „plavog”, preciziraju se zadaci po jedinicama: izviđačkoj avijaciji, agenturi obaveštajnog potcentra, prepadnim snagama, oklopno-izviđačkim snagama itd.

Iste ove tačke, načelno, sadrže i opšta dejstva kod „crvenog”, s tim što se u prvoj konstatuje dosadašnje stanje o pitanju zaštite tajnosti i morala, u drugoj se formulišu zadaci s tim u vezi, a u trećoj dele zadaci, odnosno reguliše angažovanje raspoloživih snaga i sredstava celokupnog sistema bezbednosti u jedinici i na teritoriji. Tako, na primer, za ovo nastavno pitanje, prva tačka bi glasila: planskim angažovanjem elemenata sistema bezbednosti u jedinici i na teritoriji (komande, vojnički i starešinski sastav, organi bezbednosti i vojne policije 10. pd, organi vlasti, društveno-političke i radne organizacije, teritorijalne jedinice i centri javne i državne bezbednosti), kao i merama neposredne zaštite jedinica 10. pd ostali su nepoznati za „plavog” jačina, verovatna upotreba i sredstva nuklearne podrške ovih snaga „crvenog”, prikupljenih u širem rejonu... do 12.00 10.10. Poznato je samo to da se u rejonu... nalaze prikupljene sveže snage „crvenog”.

Analogno drugoj tački opštih dejstava kod „plavog” druga tačka kod „crvenog” bi, npr., glasila: komanda 10. pd je odlučila da

radi kontraobaveštajne zaštite starešina i vojnika i zaštite tajnosti dovođenja i grupisanja snaga po položajima i pravcima severno od linije... kao i zaštite morala jedinica u vremenu od 12.00 10.10 do izbijanja snaga „plavog” pred p/k odbrane, maksimalnim angažovanjem celokupnog sistema sistema bezbednosti u jedinicama i na teritoriji spreči obaveštajnoj službi „plavog” da blagovremeno prikupi podatke o našim snagama.

U trećoj tački, kao i kod „plavog”, preciziraju se zadaci jedinica, odnosno elementima sistema bezbednosti.

Međutim, ako se za nastavna pitanja uzmu diverzantska, sabotažna i psihološka dejstva, sadržaj navedenih tačaka u opštim i posebnim dejstvima bio bi analogan tim nastavnim pitanjima. Primera radi, navešćemo druge tačke opštih dejstava za „plavu” stranu iz jednog zadatka: na predlog načelnika obaveštajnog odeljenja, komandant 5. K je odlučio: „Radi što efikasnije odbrane snaga korpusa na dostignutim linijama, sve raspoložive obaveštajno-izviđačke, diverzantske i propagandne snage i sredstva usmeriti prvenstveno na slabljenje napadne moći snaga „crvenog”, radi čega planirati i izvesti sabotaže u jedinicama „crvenog” i diverzantske akcije u njegovim bazama za snabdevanje i na važnijim objektima na komunikacijama. Istovremeno, uz angažovanje dela emigranata sa ovog terena, pripremiti veći broj grupa za eventualno ostavljanje u pozadini”.

Analogno ovako postavljenim zadacima od strane „plavog”, druga tačka opštih dejstava za „crvenog” glasila bi: „Komanda 8. K je odlučila da angažovanjem elemenata sistema bezbednosti u jedinicama i na teritoriji, onemogućiti neprijateljsku aktivnost u jedinicama korpusa, spreči diverzantska dejstva na sistem snabdevanja i u sadejstvu sa snagama bezbednosti teritorije pripremi se za likvidaciju eventualno ostavljenih obaveštajno-diverzantskih grupa „plavog” u toku borbenih dejstava”.

Iz ovih primera se vidi da se navedene tačke opštih i posebnih dejstava ne smeju shvatiti kao šablon, već da njihov sadržaj zavisi u prvom redu od nastavnih pitanja koja se u danom zadatku žele proigrati. To istovremeno znači da u svakom zadatku ne treba i praktično se ne mogu proigravati sve obaveštajno-izviđačke, diverzantske, specijalne i slične snage „plavog”, ili ako se proigravaju, to se čini uzgredno, radi celine zadatka, a detaljno se razrađuju samo snage čija aktivnost pruža logičnu vezu sa nastavnim pitanjima postavljenim u zadatku. Obukom, kroz veći broj zadataka, rešavalac će steći celovitu predstavu i znanje o tim snagama, odnosno uigrati osnovne radnje i postupke iz delokruga rada organa bezbednosti.

Napokon, pri razradi bezbednosti na fonu već gotovog taktičkog zadataka, prilikom postavljanja opštih i posebnih dejstava, ne sme se poremetiti opšti odnos snaga na kome su zasnovana sva taktička rešenja. Takva opasnost proizlazi otuda što se redovno jednoj i drugoj strani moraju dodavati one snage i sredstva kroz čiju će se aktivnost u borbenim dejstvima najbolje moći razigrati postavljena nastavna pitanja. To je, ujedno, i jedina intervencija koju raz-

rađivač po bezbednosti može da vrši na integralni tekst taktičkog zadatka. Inače, iskustva iz dosadašnje prakse upućuju na stav da, principijelno, u opštevojnim dokumentima ne bi trebalo ništa bitno menjati. Celokupan smisao razrade bezbednosti na fonu gotovog taktičkog zadatka sastoji se u tome da se sagleda i na najbolji mogućan način reši upravo ona bezbednosna problematika koja je karakteristična za situaciju u zadatku.

Kao potpuno nov dokumenat koji nije predviđen ni jednim našim pravilom jeste *plan obaveštajnog obezbeđenja „plavog”*. Nema sumnje da „plavi detaljno planira svoju obaveštajno-izviđačku, diverzantsku, sabotažu i drugu aktivnost. Zadatak je razrađivača da u tome što vernije i logičnije dočaraju taj plan, kako bi na osnovu njegove procene mogli što pravilnije predlagati protivmere.

Ovo je vanredno koristan dokument u elaboratu, bez obzira na to što ga rešavalac ne dobiva na ruke. On, u prvom redu, služi razrađivačima, jer se na osnovu njega, kroz ostale dokumente u elaboratu, lakše konkretizuje mogućna obaveštajno-izviđačka i druga aktivnost „plavog”. Sem toga, rad na ovakvom dokumentu dovodi razrađivače u situaciju da se moraju stavljati u ulogu „plavog” i da ga moraju dobro poznavati, a u tome već leži jedna od krupnijih zaloga realnog postavljanja „plavog”. Kroz izradu ovog dokumenta dolazi do izražaja intervencija razrađivača koja doprinosi opštem kvalitetu zadatka.

Istovremeno, plan dobro dođe pretpostavljenom starešini ili organu koga ovlasti, da pregleda i odobri zadatak. Kroz njega se može detaljnije kontrolisati i sagledati realnost u postavljanju „plavog”, što je u svakom taktičkom zadatku veoma važno.

Rešavaocima se, plan pokazuje na analizi zadatka i tada će oni još jednom, na dosta preglednom dokumentu, moći uočiti celokupnu obaveštajno-izviđačku aktivnost „plavog” u datoj taktičkoj situaciji.

S obzirom na sve rečeno, dokumenat ima izuzetno važno mesto i verovatno više od ostalih doprinosi razvijanju sposobnosti da se dočara mogućna aktivnost obaveštajne službe „plavog”. Upravo ta sposobnost je od izuzetne vrednosti za svakog organa bezbednosti.

Za izradu plana ne postoji ustaljen obrazac, ali se kao početna osnova može uzeti istoimeni plan iz našeg pravila o obaveštajnom obezbeđenju borbenih dejstava. Pri tome se, naravno, posebno akcentiraju one snage i sredstva „plavog” koje su predviđene u opštim i posebnim dejstvima. On se izrađuje posle formulisanja tih dejstava.

Oblik i sadržaj plana uslovljeni su nastavnim pitanjima koja se žele u zadatku razraditi. Tako, npr., pri već navedenom nastavnom pitanju (zaštita tajnosti i morala) plan obaveštajnog obezbeđenja komande 5. K izgledao bi ovako:

ODOBRAVAM:
KOMANDANT
Čin, ime i prezime,
potpis, vreme

PLAN OBAVEŠTAJNOG
OBEZBEĐENJA
Komande 5.K os 1.10 do 13.10
Sekcije _____

Obrazac br. 1
»PLAVI«

OBJEKTI I ZADACI	Izviđanje iz vazduha (odobreno a/p)	Posebni obavestajni organi	Snage za prepadna dejsva	Ostale jedinice svojim snagama i sredstvima (korpusi, divizije, bri- gade vojnoteritorijalne komande i jedinice)	Tražanjem od prepo- stavljene k.d.e, k.d.i su- sednih i sudejstvjućih jedinica	Cena izvršenja zadatka
1	2	3	4	5	6	7
I. Nuklearno oružje U PRIPREMI OPERACIJE OD 12.00 10.10 DO 06.00 13.10.						
1. Ustanoviti gde se nalaze VP raketnih jedinica 3.K „crvenih, skladišta i mesta montiranja bojovnih glava i VP art. za nuklearna i hemijska dejstva. Težišna dejstva organa za prikupljanje podataka usmeriti na širi rejon...	Četa avijacije KoV 5.K	Obaveštajni potcentar pri štabu 5.K	K-da odreda prepad- nih snaga i k-da čete iz sastava padobran- skog bataljona	3.pd	K-da taktičke avija- cije. Odobreno za avio-podršku — a/p dnevno	
2. Otkriti pripreme i vreme nuklearne podrške snaga »crvenog« u odbrani sev. od linije...						
II. Grupisanje snaga						
1. Ustanoviti jačinu i sastav jedinica »crvenog« prikupljenih u širim rejonima južno od...						
2. Ustanoviti vreme i pravce pokreta ovih snaga na pravcima koji iz širih rejona... izvode na položaje za odbranu sev. od linije...						
3. Ustanoviti jačinu i b/p snaga »crvenog« za odbranu naročito na pravcima...						
III. Sistem organizacije odbrane, utvrđivanja i zaprečavanja						
1. Ustanoviti grupisanje snaga »crvenog« po pravcima...						
2. Ustanoviti sistem utvrđivanja i zaprečavanja po položajima i pravcima, a naročito na pravcu...						
IV. Komandna mesta i centri veza »crvenog«						
1. Ustanoviti rejon razmeštaja KM i CV 3.K i potčinjenih mu jedinica						

V. Avijacija i PVO »crvenog«

1. Ustanoviti baziranje i jačinu avijacije za podršku, kao i sistem PVO, naročito s obzirom na blizinu grada...
2. Ustanoviti raspored i jačinu PVO, VP raketnih jedinica, očekujućih rejona okl. jedinica, PTO, KM i CV

VI. Sistem pozadinskog obezbeđenja »crvenog«

1. Ustanoviti raspored pozadinskih jedinica snaga »crvenog« u odbrani, lokaciju materijalnih rezervi i puteve dotura i evakuacije

Kao i u slučaju opštih i posebnih dejstava, tako se i pri izradi plana mora u principu ići za dva do tri stepena iznad igrajuće jedinice. U ovom slučaju to je plan obaveštajnog obezbeđenja korpusa. Sledeći, niži komandni stepen je divizija „plavog” koja, međutim, ne radi plan obaveštajnog obezbeđenja, već plan izviđanja. U našem primeru, on bi načelno izgledao ovako:

Ako se radi o nastavnim pitanjima iz oblasti sabotažnih, diverzantskih ili psiholoških dejstava, plan obaveštajnog obezbeđenja „plavog”, po unutrašnjem sadržaju, znatno se razlikuje od navedenih primera. Ove razlike proizlaze, u prvom redu, otuda što se takve aktivnosti, načelno, planiraju na nivou armije i korpusa, a odgovarajuće snage iz sastava divizija i nižih jedinica mogu svojim dejstvima samo dopunjavati tu aktivnost. Zbog toga je praktičnije da se izbegne izrada planova na svim tim nivoima, jer bi to nepotrebno usložavalo proces izrade dokumentacije. Umesto toga dovoljno je da se samo napravi *izvod* iz plana obaveštajnog obezbeđenja više jedinice, s tim da se naglasi njegova diverzantska, sabotažno i psihološka komponenta. Radi ilustracije navodimo takav dokument iz već pomenutog zadatka:

PODACI O BEZBEDNOSTI — PRILOG UZ OSNOVNI ZADATAK

Za procenu situacije, organu bezbednosti su dostupni svi dokumenti jednog elaborata, kao uostalom i drugim organima komande. Pošto u svakom od njih ima podataka koji su značajni za njegovu procenu, nužno je da organ bezbednosti, pre procene, upoznaje sadržaj ovih dokumenata. Između ostalog, oni će mu omogućiti da stekne jasnu predstavu o opštevojnoj situaciji, bez koje mu je

ODOBRAVAM:
KOMANDANT

Čin, ime i prezime,
potpis, vreme

PLAN IZVIĐANJA

K-de 3. pd od 10. do 13. 10

Obrazac br. 2

»PLAVI«

Sekcije _____

Snage i sredstva za izvršenje zadatka

OBJEKTI I ZADACI	Izviđačke jedinice, organi i čete avijacije Kov	Ostale jedinice svojim snagama i sredstvima/pukovi-taktičke grupe, bataljoni	Tražanjem od pretpostavljene k-de, k-di susednih i sudejstvujućih jedinica	Cena zadatka izvršenja
1	2	3	4	5

I. Nuklearno oružje

U PRIPREMI NAPADA OD 12.00 DO 13.10

1. Ustanoviti VP art. za nuklearna i hemijska dejstva. Težište usmeriti na šire regione:...
2. Otkriti pripreme i vreme upotrebe art. na nuklearnu i hemijsku podršku snaga za »crveno« u odbrani, a naročito na pravcima:...

Snagama izviđačke čete i čete avijacije Kov

Snagama pukova TG i bataljona ubačenih za prepadna dejstva u pozadini »crvenog«

Snagama prepadnog odreda i padobranske čete koja dejstvuje u zoni napada 3. pd, u kom smislu postaviti zahteve

II. Grupisanje snaga

1. Ustanoviti jačinu i sastav kolone snaga »crvenog« u pokretu na komunikacijama:...
2. Ustanoviti protezanje p/k I, II i III položaja »crvenog« za odbranu sev. od linije:... kao i jačinu i b/p snaga na ovim položajima.

III. Sistem organizacije odbrane, utvrđivanja i zaprečavanja

1. Ustanoviti stepen fortifikacijskih radova i sistem zaprečavanja u zahvatu I, II i III položaja, a posebno na I položaju sev. od linije...
2. Ustanoviti sistem PVO, a naročito u zahvatu pravca:

IV. Komandna mesta i centri veza

1. Ustanoviti rejon razmeštaja KM i CV divizije, pukova i bataljona »crvenog«

V. Avijacija i PVO »crvenog«

1. Ustanoviti jačinu snaga za avio-podršku divizije »crvenog«
2. Ustanoviti snage i sredstva PVO na I i II položaju, a naročito za odbranu VP art., KM i snaga na težištu odbrane

ODOBRAVAM:

KOMANDANT

Čin, ime i prezime,

potpis, vreme

I Z V O D
IZ PLANA OBAVEŠTAJNOG
OBEZBEĐENJA
(diverzantska, sabotažna i psi-
hološka dejstva)
Komande 5.K od 1.4 do 5.4.
Sekcije _____

Obrazac br. 3

»PLAVI«

Snage i sredstva za izvršenje zadataka

OBJEKTI I ZADACI

1	2	3	4	5	6
	Agenti i simpatizeri	Pridate snage iz sastava diverzantskog balalijona ar. 111 je	Potčinjene jedinice svojim snagama i sredstvima (grupe komandosa, jedinice za psihološka dejstva i dr.	Avijacija KoV: Odeljak lake avijacije i Odeljak helikoptera opšte prakse	Tražanjem od pretpostavljene k-de susednih i sudejstvjućih jedinica
I. Sabotažna dejstva	U TOKU PRIPREME ODBRAMBENIH DEJST.				
1. Izvršiti sabotažu na oruđima i municiji MAD 9.brbr »crvenog«	Obaveštajni podcen-tar pri štabu 5.K				
2. Izvršiti sabotažu na vozilima auto-voda 9.brbr »crvenog«					
II. Diverzantska dejstva					
1. Izvesti diverzije rušenjem osetljivih objekata i postavljanjem nagaznih mina na komunikacije ...	»Diverzantska grupa II« sa-stava 30 diver-zanata				
2. Prepadnim dejstvima po manjim snabdevačkim kolo-nama na komunikacijama: ...			Odeljak heli-koptera opšte namene	Pretpostav-ljena koman-da ojačava sa dva helikop-tera radi pre-bacivanja diver-zanata u re-jon dejstva	

II. Psihološka dejstva

1. Pojačati propagadnu aktivnost proturanjem glasina o dolasku jakih snaga »plavog« i o velikoj podršci od strane mesnog stanovništva, rasturanjem letaka iste sadržine, kao i upotrebom elektronskih sredstava

Angažovanje grupa komandosa

U TOKU IZVOĐENJA ODBRAMBENIH DEJST

1. Izvesti diverzije rušenjem osetljivih objekata i postavljanjem nagaznih mina na komunikacije ...
2. Prepadima na manje snabdevačke kolone na komunikaciji: ... ometati snabdevanje snaga »crvenog« na frontu

Dve grupe od komandosa od po 10 ljudi iz sastava 2.pp

Napomena: Zadaci navedeni pod I, II i III izvršavaju se i u toku odbrambenih dejstava.

nemoguće da dobro proceni situaciju o bezbednosti, ako uz osnovni zadatak, pored drugih, postoji i prilog — obaveštajni podaci. U njemu će on naći najviše novih, svežih podataka o snagama „plavog”, među kojima bi normalno trebalo da budu i podaci o obaveštajno-izviđačkim i sličnim snagama i sredstvima. No, i pored svega toga, njemu je za detaljnu procenu situacije potreban i prilog — *podaci o bezbednosti* — koji treba da se redovno nađu u elaboratu taktičkog zadatka.

Sadržaj ovog dokumenta, načelno, treba da obuhvati: podatke iz postojeće obaveštajno-izviđačke aktivnosti „plavog”, podatke o stanju igrajućih jedinica „crvenog” (o bezbednosti i podatke o teritoriji na kojoj se izvode borbena dejstva.

Analogno sadržaju opštih i posebnih dejstava, zajedno sa specifičnostima o kojima je napred bilo reči, u delu ovog dokumenta (u kome se daju podaci o dosadašnjoj aktivnosti) često se mora zahvatiti aktivnost obaveštajnih organa „plavog” za dva do tri komandna stepena više. Ovo se radi iz istih razloga koji su navdeni u objašnjenju sadržaja opštih i posebnih dejstava. Konkretni podaci o ovoj tački direktno proizlaze iz opštih i posebnih dejstava „plave” strane, samo što su dati u onoj formi koja je najpribližnija pojavnim oblicima aktivnosti obaveštajne službe („plavog”) kada se ova izvodi prema zamisli formulisanoj u opštim dejstvima. Tako, npr., ako u prvoj tački opštih dejstava stoji: „Obaveštajno odeljenje 5.K „plavog”, aktivnošću pridatih i potčinjenih organa i jedinica...” (obaveštajni potcentar, grupa specijalista itd.), u prvoj tački ovog priloga, između ostalog može stajati i ovo: SDB... je obavestila da je u selu... 10.10 uhapsila agenta (obaveštajne službe „plavog”) koji je imao zadatak da prikuplja podatke o snagama „crvenog” u širem rejonu... Na dosadašnjem saslušanju ustanovljeno je da je poslednji izveštaj dostavio obaveštajnom potcentru pri štabu 5.K radijom u 03.00 10.10... Prema njegovoj izjavi, za naredni izveštaj je trebalo da prikupi podatke o pravcima i pokretu snaga „crvenog” iz sadašnjih rejona ka jugu.

Na sličan način se u prvu tačku priloga o bezbednosti transformiraju i ostali podaci iz opštih i posebnih dejstava za „plavu” stranu. To istovremeno znači da u ovoj tački ne treba da se nađu takvi podaci o aktivnostima obaveštajne službe „plavog” koji nemaju korena opštim i posebnim dejstvima.

Na osnovu ovih i podataka iz drugih priloga koji se normalno daju uz osnovni zadatak, organ bezbednosti u proceni treba da dođe do zaključka o mogućoj aktivnosti obaveštajne službe „plavog” u predstojećim dejstvima. Kad se ta aktivnost kontinuirano nastavlja, tj. kad u predstojećim borbenim dejstvima pred obaveštajnom službom „plavog” stoje, uglavnom, isti ili slični zadaci kakve je izvršavala i u dotadašnjim dejstvima, rešavaocu neće biti teško izvršiti dobru procenu „plavog”. Međutim, ako je u osnovnom zadatku data takva prelomna situacija prema kojoj u predstojećim borbenim dejstvima pred obaveštajnom službom „plavog” stoje novi zadaci, za čije će izvršenje ona morati pribeći upotrebi novih snaga i sredstava, kao i primeni drugačijih formi i metoda, u prvoj

tački priloga (podaci o bezbednosti) moraju se dati takvi elementi na osnovu kojih će organ bezbednosti moći da procenom dođe do takvih zaključaka.

U formulaciji druge i treće tačke ovog dokumenta postupak je u principu potpuno isti. Pri tome, u tački o stanju u igrajućoj jedinici „crvenog” nema potrebe, kao što je to bio slučaj kod „plavog”, ići za dva do tri stepena iznad igrajuće jedinice. Organa bezbednosti te jedinice ne interesuje stanje u višoj ukoliko to nema bitnijeg uticaja na stanje u njegovoj jedinici. Zbog toga se, načelno, kod ove tačke i ne ide van okvira igrajuće jedinice.

U tački o stanju na teritoriji treba dati one podatke koji organu bezbednosti pružaju mogućnost da vidi i proceni sa čim još, pored elemenata sistema bezbednosti jedinice, može da računa i na teritoriju — u zoni borbenih dejstava. U koncepciji opštenarodnog rata, odnosno postojanja jedinica teritorijalne odbrane i koordiniranog funkcionisanja svih ostalih elemenata na teritoriji, ovo je vrlo značajno pitanje i zbog toga mu treba pokloniti punu pažnju. Najbolje je ako se u ovom delu priloga (podaci o bezbednosti) mogu prezentirati takvi podaci koji su približni stvarnom stanju na dotičnoj teritoriji.

Kao mogući izvori podataka koji se unose u prilog „podaci o bezbednosti” mogu se navesti: organi SDB-teritorije, organi bezbednosti susednih i sadejstvjujućih jedinica, izveštaji potčinjenih komandi ili njihovih organa bezbednosti, kao i podaci dobijeni stalnom saradnjom i kooordinacijom sa svim ostalim elementima bezbednosti u jedinici. Jasno, je da se u svim slučajevima neće navoditi svi ovi izvori, već samo oni čije je pojavljivanje logično u datoj situaciji.

Svi podaci u ovom prilogu, kao što je već rečeno za prethodne dokumente, moraju biti podređeni datim nastavnim pitanjima. Nema nikakvog smisla u podacima o ovom prilogu navoditi organe bezbednosti, npr., na procenu stanja iz oblasti tajnosti, ako to nije jedno od nastavnih pitanja u tom zadatku. Drugim rečima, to znači da, ako jedno od nastavnih pitanja zahteva proigravanje oštarih formi neprijateljske aktivnosti u jedinici, u ovom prilogu svi podaci moraju biti prezentirani tako da rešavaoca navode na zaključak da je u datoj situaciji obaveštajna služba „plavog” pribegla ili da planira upravo takve forme aktivnosti.

U izboru i montiranju podataka o ovom prilogu treba imati meru, tako da podataka ne bude ni previše ni premalo, jer bi i jedna i druga krajnost otežavala procenu. To znači da načelno treba težiti da pitanja u prilogu budu reprezentativna, kratka, nedvosmislena, realna i poučna.

U elaboratu taktičkog zadatka u kome se razrađuje bezbednost nema potrebe da se pismeno oformljuje celovita procena situacije. Dovoljni su samo *zaključci* procene. Razrađivači, u usmenom dijalogu, pre nego što formulišu zaključke, svestrano cene situaciju sa gledišta bezbednosti jedinica.

Zaključci iz procene načelno moraju zahvatiti procenu obaveštajno-izviđačkih, diverzantskih, specijalnih i drugih snaga „plavog”

vog", zatim procenu stanja bezbednosti i funkcionisanja sistema bezbednosti u igrajućoj jedinici i, na kraju, procenu teritorije — zone dejstva. U okviru ovih pitanja nužno je zahvatiti i procenu vremena i zemljišta, u onoj meri u kojoj oni, utiču na bezbednost jedinice. Međutim, ako su u opštevojnom delu elaborata detaljno procenjeni vreme i zemljište, u ovom dokumentu je dovoljno pozvati se samo na zaključke iz tih procena. Rešavaoci će upoznati te procene pre nego što pristupe proceni po bezbednosti, tako da je i metodski ovakav postupak ispravan.

U proceni obaveštajno-izviđačkih, diverzantskih, specijalnih i drugih snaga „plavog”, načelno treba konstatovati osnovne karakteristike dotadašnje aktivnosti, verovatne planove za predstojeća dejstva, snage i sredstva kojima igrajući obaveštajni organi raspolazu (formacijski, pridati i sadejstvujući), način i vreme njihovog angažovanja i, na kraju, realnu procenu mogućnosti i izgleda na postizavanje uspeha.

U proceni stanja igrajuće jedinice „crvenog”, pored ostalog, nužno je doveti u vezu razne pojavne oblike date u prilogu „podaci o bezbednosti”, zatim konstatovati kako funkcionišu elementi sistema bezbednosti, sagledati najvažnije zadatke i snage za njihovo izvršavanje i, na kraju, oceniti realne izgleda za izvršavanje borbenog zadatka igrajuće jedinice.

Na kraju, procenom stanja na teritoriji nužno je, u prvom redu, konstatovati kako funkcioniše sistem bezbednosti, snage sa kojima se realno može računati, način saradnje i koordinacije i, na kraju, oceniti mogućan uticaj na izvršenje predstojećeg zadatka snaga „crvenog”.

Na kraju ovog dokumenta formulišu se predlozi komandi za preduzimanje odgovarajućih mera bezbednosti. Pri tome je veoma značajno da kroz ceo ovaj dokument bude izražena težnja uočavanja i procenjivanja onih aktivnosti obaveštajne službe „plavog” koje bi mogle imati značajnijeg uticaja na izvršenje borbenog zadatka snaga „crvenog”. Analogno tome i predlozi koji se daju komandantu moraju se brižljivo odabrati i pripremiti, kako bi ih on mogao uzeti u obzir pri donošenju odluka za predstojeća dejstva.

Realizacija zaključaka i mera do kojih se procenom došlo u elaboratu taktičkog zadatka nije precizno regulisana postojećim pravilima. Ipak, komandno-štabna ratna služba dozvoljava mogućnost da se mere bezbednosti sprovedu kroz borbenu zapovest ili posebno naređenje — prilog borbenoj zapovesti. Ukoliko se kroz zadatak proigrava i vojna policija, njena upotreba se reguliše posebnim naređenjem.

Sprovođenje mera bezbednosti pomoću jedne tačke borbene zapovesti dolazi u obzir samo kad to borbena situacija zahteva, odnosno kad to komandant smatra celishodnim. To znači da i u formulisanju predloga komandantu, organ bezbednosti mora voditi računa o tome i predlagati takve mere koje su zaista od značaja za uspeh predstojećih borbenih dejstava cele jedinice. To mogu biti mere koje se odnose na jedno ili najviše dva celovita pitanja, koja je moguće kratko i jasno formulisati u jednoj tački borbene zapo-

vesti. Kad se preduzima više raznovrsnih bezbednosnih mera koje treba u dužem vremenskom periodu obaviti u jedinicama i na teritoriji, celishodnije je da se napiše posebno naređenje, kao i prilog borbenoj zapovesti. Sadržaj ovog naređenja, načelno se sastoji od dva dela: u prvom se daje kratak presek dosadašnje obaveštajno-izviđačke aktivnosti „plavog”, stanja igrajuće jedinice „crvenog” i stanja na teritoriji predstojećih borbenih dejstava, a u drugom se naređuju konkretne mere koje preduzimaju potčinjeni organi i jedinice.

Naređenje za upotrebu jedinice vojne policije unekoliko se razlikuje od ovog naređenja. Ono, načelno, sadrži kratke podatke o „plavom”, zadatak igrajuće jedinice „crvenog” u čijem je sastavu jedinica vojne policije, podatke o susedima, podatke o KM i, na kraju, precizno formulisane zadatke jedinicama vojne policije.

Pretežan deo posla oko razrade bezbednosti kroz taktičke zadatke završava se izradom dokumenata kroz koje se realizuju određene mere bezbednosti (borbena zapovest ili naređenje po bezbednosti).

Kroz *dinamiku* (jedna ili dve supozicije) razrađuju se pitanja bezbednosti i predviđeni dokumenti osnovnog zadatka, ili se realizuje neko novo nastavno pitanje. To istovremeno znači da za dinamiku, načelno, nije potrebno razrađivati, makar i u malom, celokupnu dokumentaciju o bezbednosti, kao što je to rađeno u osnovnom zadatku. U praksi se pokazalo da je moguće i dovoljno da se sa nekoliko podataka kroz opštevojne supozicije inicira onaj problem iz bezbednosti koji se želi rešavati u dinamici. Analogno tome, bezbednosne mere se realizuju kroz kratka borbena naređenja koja komandant izdaje potčinjenim jedinicama.

Ako je za razradu bezbednosti izričito naglašeno da se određeni problem proigra upravo kroz dinamiku, potrebno je u elaboratu raditi supozicije o bezbednosti, kratke zaključke iz procene situacije i predloge za preduzimanje odgovarajućih mera. Pri izvođenju tako razrađenog zadatka, i od rešavaoca bi se zahtevalo da posebno ceni situaciju o bezbednosti i predlaže preduzimanje adekvatnih mera.

Pukovnici

Marko POTKONJAK,

Dušan VILIĆ